

PROFESOR MILAN GROŠELJ IN LITERARNA ZGODOVINA

Prof. Milan Grošelj se je uveljavil predvsem kot jezikoslovec: s svojimi domiselnimi in solidno utemeljenimi etimologijami se je za vedno zapisal v grške, latinske in slovenske etimološke slovarje¹; njegove latinske sintaktične študije so našle odmev v standardni Leumann-Hofmann-Szantyrovi slovnici latinskega jezika²; njegova skrbno zasnovana in vsestransko razgledana akademska predavanja so ustvarila "šolo", iz katere je izšla vrsta vidnih slovenskih jezikoslovcev.³

Vendar pa kljub izraziti usmerjenosti v jezikoslovje prof. Grošelj ni bil brez posluha za preučevanje in vrednotenje literarnih umetnin. V ukvarjanje z literarno zgodovino ga je

-
- ¹ Grošljeve etimologije pogosto citirata n.pr. Hj. Frisk, Griechisches etymologisches Wörterbuch (Heidelberg 1954-1972), in Fr. Bezlag, Etimološki slovar slovenskega jezika I (Ljubljana 1976).
- ² Prim. Leumann-Hofmann-Szantyr, Lateinische Grammatik II (München 1965), 294.
- ³ Med Grošljevimi učenci lahko poleg tistih, ki nadaljujejo njegovo delo na ljubljanski univerzi, omenimo tudi zdaj že pokojnega Otona Muhra (1918-1972, prim. nekrolog Vide Franko v tržaškem Gospodarstvu 15.5.1972 in Jožeta Felicijana v Ameriški domovini 5.5.1972), avtorja monografije "Die Präposition per bei Sallust" (Wien 1971), ki se v predgovoru na str. III tudi izrecno zahvaljuje prof. Grošlju za pomoč pri delu.

silila že sama organizacijska struktura malega ljubljanskega seminarja za klasično filologijo, kjer ni šlo drugače, kot da je isti profesor predaval latinski jezik in književnost hkrati, in včasih – zlasti po upokojitvi prof. Antona Sovreta – še grško književnost povrh. Ob tem pa slušatelji nikoli niso imeli vtisa, da bi bil prof. Grošelj literarno zgodovino mačehovsko obravnaval ali da bi bil svoja predavanja iz rimske in grške literarne zgodovine sestavljal pod vplivom zunanje prisile. Njegova predavateljska vnema je z enako gorečnostjo izgorevala ob historični sintaksi latinskih sklonov kot ob zgodovini rimske epike ali antičnega govornišstva. Ob njegovih predavanjih in zlasti še ob seminarjih ni bilo čutiti ostre zareze med jezikoslovjem in književnostjo: največji čar njegovih predavanj je bil ravno v številnih ekskurzijah, v hotenih ali nehotenih odmikih od osrednje teme, ko je slušateljem sredi najintenzivnejših razglabljanj o ablativu comparationis za hip pričaral pravljični svet Ovidijevih Metamorfoz ali falstaffsko vzdušje Petronijeve Pojedine pri Trimalhionu. Obravnava sintakse se mu je nenehno naslanjala na literarne vzore, in narobe, pri vsaki literarni interpretaciji je izhajal iz minucioznih jezikoslovnih opažanj, ko je n.pr. osvetlil, kako je etimološko poglobljeno in semantično pravilno razumevanje kake besede ključnega pomena za pravilno estetsko vrednotenje nekega verza ali odlomka. Skratka, bil je izrazit predstavnik filologije v tistem njenem žlahtnem obdobju, ko le-ta še ni poznala ozke specializacije in ostre bifurkacije na jezikoslovce in literarne zgodovinarje.

Toda medtem ko ob Grošljevi pedagoški dejavnosti ni bilo čutiti prevlade jezikoslovja nad književnostjo, pa je le-ta očitna ob njegovih tiskanih publikacijah: nobenega dvoma ni, da sodijo njegove najtehtnejše objave v področje jezikoslovja. Prispevki s področja literarne zgodovine zavzemajo morda komaj desetino njegove bibliografije. Vendar ob pretresu njegovega celotnega znanstvenega opusa tudi teh redkoštevilnih prispevkov ne gre

prezreti, saj daleč presegajo raven leksikalne informacije ali gole kompilacije. Bolj kot zunanji podatki avtorja v teh prispevkih privlačijo problemi. Kot na drugih področjih, tako zna biti Grošelj tudi v literarni zgodovini nekonvencionalen in vznemirljiv.

Glede na tematiko in značaj objav lahko Grošljev delež v literarni zgodovini razdelimo v več skupin.

Na prvem mestu velja omeniti tri kratke s i n t e t i č n e št u d i j e o a n t i č n i k n j i ž e v n o s t i: članek o družbi in literaturi v antiki, ki ga je prispeval za prvi letnik Žive antike kot eden ustanoviteljev in urednikov novo zasnovane revije (1951); zgoščen Pregled grške in rimske literature, ki ga je napisal za gimnazijsko Latinsko berilo (1953); predavanje o razvoju antične literature, ki je bilo nato objavljeno v leposlovni reviji Nova obzorja (1955)⁴. Ob teh člankih je treba posebej poudariti, da so to - za Sušnikovim ustreznim poglavjem v Pregledu svetovne literature⁵ - prvi izvirni celoviti pregledi antične literature v slovenščini. Poučna je ravno primerjava s Sušnikom: medtem ko obravnava Sušnik na 25 straneh kar 60 predstavnikov antične književnosti, naniza Grošelj v vseh treh člankih, ki skupaj znašajo prav tako 25 strani, komaj kaj več kot ducat najvidnejših imen antične književnosti. Kajti težišče Grošljevih prispevkov ni toliko na predstavitvi posameznih ustvarjalcev, temveč predvsem v prikazovanju osrednjih smeri razvoja in vodilnih tokov antične literature. Lahko rečemo, da so to prvi problemski prikazi antične

⁴ Družba in literatura v antiki (ŽA 1, 1951, 59-67); Pregled grške in rimske literature (v: Latinsko berilo za gimnazije, Ljubljana 1953, 3-11); Razvoj antične literature (Nova obzorja 8, 1955, 482-489).

⁵ Fr. Sušnik, Pregled svetovne literature (Maribor 1936), 33-60.

literature v slovenščini. Grošlja zanimajo predvsem in samo problemi: problem razmerja med družbo in literaturo v antiki, problem, kako to razmerje odseva v stilu posameznih literarnih umetnin. Predvsem pa ga zanima problem helenizma. Grošelj je prvi, ki je pri nas predstavil helenizem kot kulturno-zgodovinsko obdobje in kot literarni pojav. Sovrè se tega fenomena sploh ni lotil in je svojo monografijo o Starih Grkih (1939) ustavil na pragu helenizma; Sušnik se je sicer helenizma dotaknil, vendar zelo bežno in je helenistično poezijo označil precej podcenjevalno kot "obiranje sadov ž venečega, staruhavega drevesa".⁶ Grošelj pa se je skušal vživeti in prodreti v miselnost te razklane, našemu času in njemu osebno tako sorodne dobe, in je njene značilnosti orisal v presenetljivo nazornih in prodornih potezah.

Kot drugo področje Grošljeve literarno-zgodovinske dejavnosti lahko označimo s t i l i s t i č n e r a z i s k a v e r i m s k e g a p e s n i k a H o r a c i j a, ki mu je bil med vsemi antičnimi avtorji najbližji, saj ni bilo seminarja in ne pogovora, v katerega Grošelj ne bi bil vpletel kakega citata iz Horacija. V ta okvir sodi predvsem Grošljeva najobsežnejša razprava "O vplivu afekta na stilizacijo Horacovih od" (1950), ki obsega v slovenščini več kot 70 strani, skupaj s francoskim povzetkom pa celó sto strani.⁷ Čeprav sodi ta razprava po svoji tematiki in metodologiji v mejno področje ali morda celo bolj v jezikoslovje kot v literarno zgodovino, je vendar v tem okviru ne moremo prezreti. Zanimiva je usoda nastajanja in publiciranja te razprave. Grošelj se je nanjo očitno pripravljajl že vrsto let pred objavo, saj srečamo stilno razčlembo neke Horacijeve pesni (C. II 33) že v članku

⁶ Fr. Sušnik, o.c., 46.

⁷ O vplivu afekta na stilizacijo Horacovih od I (Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani 1, 1950, 29-131).

Philologa, objavljenem leta 1944.⁸ Celotno razpravo je najprej ponudil v objavo Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, nazadnje pa je izšla v Zborniku Filozofske fakultete I, katerega urednik je bil Grošelj sam. Razprava je ostala torzo, saj je avtor v njej razčlenil le I. in II. knjigo Horacijevih od. Razprava vsebuje vrsto pretanjenih stilističnih opazanj o razporeditvi leksikalnega gradiva v posameznih Horacijevih pesmih, o funkciji atributov in drugih stavčnih členov, o glasovnem slikanju ("Lautmalerei") itd. Vendar kot celota učinkuje preveč sistematično in okorno; v njej se vse prevečkrat ponavljajo podobne ugotovitve in formulacije. Avtor je očitno čutil za svojo dolžnost, da gre po vrsti od pesmi do pesmi in o vsaki nekaj napiše, tako o tisti, kjer je res imel povedati kaj novega in zanimivega, kakor tudi o tisti, kjer je lahko samo strnil in povzel ugotovitve prejšnjih raziskovalcev (Heinze, Büchner, Staedler itd.). Razen tega so opazanja te vrste bolj primerna za sistematičen komentar kot pa za zaokroženo razpravo. In v resnici je vrsta teh opazanj pozneje našla svojo pot v šolski komentar k Horacijevim pesmim, ki ga je izdal nekaj let pozneje v sodelovanju s svojo tedanjo asistentko Eriko Mihevc (1955)⁹; zato pa ta komentar tudi v marsičem presega raven običajnega šolskega komentarja. Žal so ta opazanja, ki bi po svoji tehtnosti in prodornosti morala najti pot v vsak Horacijev komentar, zaradi slovenskega jezikovnega medija ostala omejena le na slovenski prostor in niso našla ustreznega odmeva v tujih strokovnih krogih, če odštejemo dokaj neugodno Marouzeaujevo oceno.¹⁰ Zanimivo je primerjati, kako n.pr. Viktor

⁸ Philologa (Razprave SAZU, Razred za hist., filoz. in filol. vede II, Ljubljana 1944, 124-165).

⁹ M. Grošelj - E. Mihevc, Q. Horatius Flaccus, Zbrana dela II (Ljubljana 1955).

¹⁰ J. Marouzeau, Revue des études latines 28 (1950), 357-359.

Pöschl v svoji interpretaciji Horacija C. I 31 (Quid dedicatum poscit Apollinem) prihaja četrto stoletje po Grošlju do nekaterih presenetljivo podobnih ugotovitev o kompoziciji pesmi, o številu zlogov v dikolih in pod.; razlika je le v tem, da obsega Pöschlova interpretacija te pesmi dobrih deset strani,¹¹ Grošljeva pa manj kot eno stran. Navsezadnje je tudi to eden od vzrokov majhne odmevnosti Grošljevih prispevkov s področja literarnih raziskav: prevelika varčnost in zgoščenost v formulacijah lastnih dognanj. Njegov stavek je do kraja nabit z mislijo, daleč od lahkotne elokventnosti in odprte komunikativnosti, zato zahteva branje Grošljevih člankov od bralca izreden miselni napor.

Kot rečeno, je najobsežnejša Grošljeva razprava, o vplivu afekta na stilizacijo Horacijevih od, ostala torzo, saj obravnava samo prvo in drugo knjigo Carmina. Avtor je imel očitno namen, da na podoben način razčleni tudi pesmi tretje in četrte knjige. Odprto ostaja vprašanje, zakaj te svoje namere ni uresničil. Zapreka gotovo ni bila v pomanjkanju možnosti publiciranja, saj je Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani kmalu izšel tudi v drugem zvezku, poleg tega je prav tedaj začela izhajati Živa antika, kjer so bili Grošljevi prispevki vedno dobrodošli. Morda je Grošlju zagrenila veselje do nadaljevanja Marouzeaujeva neugodna kritika, zlasti še, ker je sam tega odličnega francoskega latinista visoko cenil; morda se je v svoji samokritičnosti sam zavedel nekaterih šibkih točk svojega koncepta, pa je zato nadaljevanje opustil. Grošljeva moč nikoli ni bila v pisanju širokih tekstov, pač pa je bil mojster v snovanju kratkih, zgoščenih, strnjenih, duhovito poantiranih člankov in razčlemb. Od nadaljevanja je objavil samo interpretaciji dveh pesmi, C. III 7 (Quid fles, Asterie) in III 17 (Aeli vetusto nobilis ab Iamo), ki kažeta velik napredek v primerjavi

¹¹ V. Pöschl, Das Gebet des Horaz an den Palatinischen Apoll (Grazer Beiträge 4, 1975, 207-217).

z razčlembami prve in druge knjige.¹² V isti tematski krog sodi tudi članek "Alkaj in Katul": čeprav sicer v naslovu članka ni omenjeno Horacijevo ime, vendar gre v bistvu za osvetlitev Horacijeve sklepne pesmi Exegi monumentum (C. III 30), zlasti za pravilno razumevanje tolikanj osporavanega verza princeps Aeolium carmen ad Italos deduxisse modos.¹³ Istočasno pa je v Razpravah SAZU objavil interpretacije treh nadaljnjih Horacijevih pesmi (C. III 11, III 25, IV 8).¹⁴ In če k temu dodamo še komentar k 21 pesmim tretje in četrte knjige v že omenjeni šolski izdaji Horacija¹⁵, ki se odlikuje po izrednem posluhu za vrednotenje skritih stilnih odtenkov, dobimo presenetljivo bogat vpogled v pesniško delavnico venuzinskega vatesa.

V tretje področje Grošljevih literarno-zgodovinskih interesov sodi etnološko raziskovanje literarnih virov in motivov. Na to področje, ki ga je izredno privlačilo, je rad posegal tudi pri svojih seminarskih vajah. V znanstvenih razpravah sodi semkaj zlasti razprava O tipu pravljice o Amorju in Psihi, ki jo je skušal razložiti s pomočjo Lévy-Bruhlove teorije o primitivni mitologiji.¹⁶

¹² Dve Horacovi pesmi (ŽA 3, 1953, 74-78).

¹³ Alkaj in Katul (ŽA 3, 1953, 169-171).

¹⁴ Philologa II (Razprave SAZU, Razred za filol. in lit. vede I, Ljubljana 1950, 111-119).

¹⁵ Tu so komentirane - poleg Carmen saeculare - še naslednje Horacijeve pesmi tretje in četrte knjige: III 1-6, 8, 9, 18, 21, 24, 26, 30, IV 3, 5, 7, 8, 9, 12, 15.

¹⁶ O tipu pravljice o Amorju in Psihi (Etnolog 15, 1942, 62-70).

Nadaljnje področje, prek katerega je Grošelj posegal v literarno zgodovino, pa so njegove etimološke razprave. Čeprav zveni paradokсно, vendar je ravno tu njegov prispevek k literarni vedi najbolj nesporen, najbogatejši in najbolj dragocen. S svojimi etimologijami je namreč osvetlil ali prispeval k osvetlitvi nekaterih literarno-teoretskih in literarno-zgodovinskih izrazov, ki so že celo stoletje v ospredju kontroverznih ugibanj in domnev. Sem sodijo etimologije takšnih ključnih izrazov, kot so dithýrambos,¹⁷ phōrminx, bārbiton, lyra,¹⁸ éranos,¹⁹ razlage atributov komiških igralcev (sōmati-

ke tragedije povezanih imen, kot so Dioniz, Semela,²⁰ Silen, Satir,²¹ Parnas,²² praznik Thargēlia,²³ ime tragiškega pesnika Mésatos²⁴ in podobno. Dalje najdemo v teh etimoloških prispevkih dragocene drobce k pravilnejši osvetlitvi posameznih mest iz najbolj branih antičnih pesnikov, , ki bi zaslužili, da najdejo ustrezno mesto v standardnih znanstvenih in šolskih komentarjih (n.pr. Homer A 103,²⁵ B 843,²⁶ P 602²⁷). Brez

¹⁷ ŽA 3 (1953), 209-213.

¹⁸ ŽA 5 (1955), 229.

¹⁹ ŽA 4 (1954), 169.

²⁰ ŽA 3 (1953), 205-206.

²¹ ŽA 2 (1952), 215-218.

²² ŽA 2 (1952), 214.

²³ ŽA 4 (1954), 170-171.

²⁴ ŽA 4 (1954), 305.

²⁵ ŽA 2 (1952), 77.

²⁶ ŽA 3 (1953), 203.

²⁷ ŽA 5 (1955), 227.

pretiravanja lahko zapišemo, da imajo ti prispevki eno samo pomanjkljivost, da njihova misel ni prodrla tja, kjer bi bilo njeno mesto: večinoma so napisani v slovenščini. Slovenica non leguntur.

Na koncu naj omenimo še dve skupini Grošljevih literarno-zgodovinskih prispevkov. V eno skupino sodijo predstavitve nekaterih najpomembnejših latinskih avtorjev v šolskih izdajah (Salustij, Cicero, Ovidij, Tacit, Horacij).²⁸ Čeprav gre za šolske, poljudno pisane uvode, vendar sodijo ta besedila med najboljše, kar je bilo doslej pri nas napisanega o teh avtorjih. Če beremo n.pr. Grošljevo predstavitev Vergilija (1940) ali Tacita (1955), kar ne moremo verjeti, da je mogel slovenski prevajalec nekaj deset let pozneje zapustiti to visoko raven in v spremnih besedilih k svojim prevodom²⁹ slovenski javnosti predstaviti dva najvišja vrhova rimske književnosti v brezbarvni, leksikalno-faktografski obliki.

In ne nazadnje so tu še Grošljeva soočanja z našimi delavci na področju antike: nekrologa ob smrti znanega patrologa Franca Ks. Lukmana³⁰ in prevajalca in poklicnega kolega Antona Sovreta;³¹ ocenitev

²⁸ Salust, *Bellum Iugurthinum* (Ljubljana 1938), 5-10; Cicero, *Orationes in Catilinam* (Ljubljana 1938), ; Cicero, *Cato Maior de Senectute* (Ljubljana 1940), 5-8; Izbor iz Ovidovih pesmi (Ljubljana 1939), 5-11; Izbor iz Vergilovih del (Ljubljana 1940), 5-14; Q. Horatius Flaccus, *Izbrana dela I* (Ljubljana 1954), 3-19; Izbor iz Tacitovih del (Ljubljana 1954), 3-9.

²⁹ Prim. Vergil - Bradač, *Eneida* (Maribor 1964), Predgovor, str. 5-9).

³⁰ Letopis SAZU 9 (Ljubljana 1959), 78-81.

³¹ ŽA 12 (1962), 406.

Vilharjeve Latinske čitanke³² in kritika prvega Sovretovega fragmentarnega prevoda Homerjeve Iliade v mohorskem Cvetju (1942),³³ med njegova Slovenica lahko štejemo tudi kratko, pa domiselno in prepričljivo razlago ritma v Prešernovem grškem citatu v sonetu "Izdajavcu fabul in pesem".³⁴

Kakor vedno, tako zna biti Grošelj tudi tu vznemirljiv in duhovit. V svoji kritični predstavitvi Sovretovega izbora iz Iliade je povedal več stvarnih resnic, kot so jih deset let pozneje, ob prevodu celotne Iliade (1950) in Odiseje (1951), izpovedali tedanji častilci Sovretovega Homerja. Verjetno ravno ta ocena kaže lik Grošlja kot literarnega kritika in zgodovinarja v najlepši luči, zato zasluži, da se ob njej nekoliko ustavimo. Iz ocene diha kritikova nepristranska stvarnost in blagohotnost, široka razgledanost, težnja po navajanju dejstev in izogibanju leporečnih fraz, predvsem pa izostren posluh za blagozvočnost ritma in dikcije. Odstavek o heksametru v tej kritiki (str. 176/7) sodi brez dvoma med najtehtnejše, kar je bilo doslej rečenega v že kar zajetni strokovni literaturi o slovenskem šestomeru. Svoja opažanja o preštevilnih ženskih cezurah v Sovretovih heksametrih je Grošelj podprl s statistično primerjavo cezur v Homerjevih izvirnih heksametrih. Izredno tehtna in upoštevanja vredna so opozorila o izogibanju enklitik na koncu heksametra, dalje ugotovitve glede t.i. "ponarejanja spondejev" in glede pozicijskih dolžin, n.pr. tovitev, da kopičenje konzonantov v tezi "napravi daktil težak". S široko razgledanostjo po tedanji strokovni literaturi je kot prvi pri nas opozoril na omembe Trojancev in Ahajcev v hetitskem pismenstvu, na stilne razlike med junaško pesmijo in recitativnim epom, ter bistveno dopolnil in korigiral Sovretove

³² Glasnik Profesorskega društva 10 (1929), 731-733.

³³ Čas 36 (1942), 176-180.

³⁴ Jezik in slovstvo 16 (1970/71), 121.

predstavitve posameznih homerskih bogov. Celotna ocena mu izzeveni v unitarijanski Credo, v globoko prepričanje o enem samem Homerju – genialnem umetniku, in v zavračanje analitskih hipotez in teorij, češ saj Homer "vendar ni delal samo s škarjami in lepilom".

Sovrè si je očitno Grošljeve kritične pripombe vzel k srcu in v poznejši redakciji svojega prevoda izboljšal marsikaj, kar je v prvotni verziji zvenelo nejasno, pomanjkljivo, nepopolno. Tako je n.pr. povsem v duhu Grošljeve kritike odpravil preštevilne ženske cezure in jih nadomestil z moškimi. Samo dva konkretna primera z začetka Iliade:

v.1: Pesem zapoj mi, boginja, o jezi Pelida Ahila (1942)

Pesem, boginja, zapoj, o jezi Pelida Ahila (1950)

v.5: pticam ujedam za gòstje: takò sklep Zeusov je tekel (1942)

pticam ujedam za plen: takò sklep Zeusov je tekel (1950).

Dalje: Grošlju ne ugaja melodija epiteta "naglonogi" (n-g-n-g) namesto starega "brzonogi" – in v drugi verziji (1950) se res spet pojavi "brzonogi Ahiles" (A 84. 121. 148), kot ga slovenski bralec že pozna iz Omerzovega prevoda Iliade. Ne ugaja mu beseda "božuren", ki je ne najde niti v Janežičevem slovarju in se mora spomniti na grški izvirnik, da si jo lahko razloži: in res, Sovrè nato "Zarjo v odevi božurni" (1942) v verzu nadomesti z "Zarjo v odevi žafranji" (1950). Grošlju ne ugaja slab spondejski začetek verza I 627 "sklep Ahilov" (1942), ki ga Sovrè nato nadomesti z veliko lepšim in polnejšim "sklep in odgovor Ahilov" (1950). In tako je Grošelj marsikaj prispeval k sijaju in blesku Sovretovega prevoda Iliade (1950), ki ga lahko štejemo za enega največjih prevajalskih dosežkov v slovenščini. Skratka, v tej edini izrazito literarno-kritični oceni se je Grošelj predstavil kot tenkočuten in pravičen ocenjevalec, ki zna vihteti tudi literarno-kritično pero. Škoda, da ga ni zavihtel bolj pogosto!

Če se na kraju vprašamo po metodologiji Grošljevih literarnozgodovinskih in literarno-kritičnih razprav, tj. kakšni

usmeritvi oziroma kateri "šoli" je pripadal in kateri so bili njegovi učitelji in vzorniki, lahko na to vprašanje odgovorimo s Horacijevim verzom, ki mu je bil tako pri srcu: Nullius addictus iurare in verba magistri. Na najvišje mesto je sicer nedvomno postavljaj Eduarda Nordena. Nekoč je pri seminarskih vajah primerjal Nordenovo in Schanz-Hosiusovo Zgodovino rimske književnosti in primerjavo zaključil z ugotovitvijo, da nam drobna Nordenova "Römische Literaturgeschichte" pove več kot vseh sedem debelih zvezkov Schanz-Hosiusove "Geschichte der römischen Literatur": v Nordenu čutimo duha, Schanz-Hosius je le neizčrpna gmota podatkov. Tudi druga Nordenova dela je visoko cenil in pogosto citiral, zlasti "Die antike Kunstprosa", ki jo je označeval kot "das jugendliche Wunderwerk". Med starejšimi filologi je občudoval imena kot so Wilamowitz, Erwin Rohde, Richard Heinze, Erich Bethe, Giorgio Pasquali. Posebno blizu mu je bila usmeritev revije "Wörter und Sachen", med uredniki katere je bil tudi Matija Murko. "Wörter und Sachen" - to je zanj zvenelo skoraj kot program, saj je tudi sam nenehno opozarjal na nujnost povezovanja leksikalnega in leposlovnega gradiva s starožitnostmi, realijami itd. Zanimala pa so ga tudi nova pota, ki so jih estetski interpretaciji literarnih umetnin utirali nemški filologi Wolfgang Schadewaldt, Viktor Pöschl in drugi. Zelo mu je bila pri srcu knjiga švedskega učenjaka Einara Löfstedta, Roman Literary Portraits (Oxford 1958), saj je do njenega avtorja tudi sicer čutil posebno afiniteto v svojih sintaktičnih študijah.

Skratka, prof. Milan Grošelj je bil na področju literarne zgodovine v bistvu eklektik, ki je sprejemal in kombiniral poglede in metode različnih smeri, pri čemer je bil sorazmerno šibko zastopan čisti pozitivizem. Močno je čutili prvine sociološkega, psihološkega in etnološkega osvetljevanja literarnih del. Zelo blizu so mu metode rafinirane Spitzerjeve stilne analize, ponekod se zasvetlijo tudi prebliski izrazito subjektivnih impresij. Kot pomanjkljivost lahko omenimo, da njegovim spisom

manjka literarni lesk, saj so daleč od ideala, ki ga je formuliral Ivan Prijatelj, da bodi literarna zgodovina nekakšna "sopoezija". To pa je verjetno tudi poglavitni vzrok majhne odmevnosti in nezapaženosti njegovih literarno-zgodovinskih prispevkov, ki ni v pravem sorazmerju z njihovo vsebinsko težo.

Zusammenfassung

PROFESSOR MILAN GROŠELJ UND DIE LITERATURGESCHICHTE

Obwohl vorwiegend linguistisch orientiert, hat sich Prof. Milan Grošelj doch mehrmals auch mit der Literaturgeschichte beschäftigt, nicht nur bei seiner pädagogischen Tätigkeit, wo er als Hochschullehrer verpflichtet war, die Vorlesungen sowohl aus der lateinischen Grammatik als auch aus der römischen Literaturgeschichte zu halten, sondern auch in seinen wissenschaftlichen Veröffentlichungen. Seine Beiträge zur Literaturgeschichte kann man in folgende Bereiche gruppieren:

- kurze synthetische Übersichte über die gesamte antike Literatur, wo für die slowenische Verhältnisse besonders wichtig seine Hervorhebung des Hellenismus ist;
- stilistische Analysen von Horaz' lyrischen Gedichten;
- ethnologische Erforschung des Motivs von Apuleius' Märchen von Amor und Psyche;
- etymologische Beiträge zur Erschließung einzelner Fachausdrücke, die für die Literaturgeschichte von besonderer Bedeutung sind, wie z.B. dithýrambos, phórmix, bárbiton, lýra, éranos, somátion, Diónyssos, Semele, Silen, Satyros, Parnassos, Thargélia, Mésatos usw.;
- populäre Darstellungen einzelner Klassiker in Schulausgaben (z.B. Sallust, Cicero, Horaz, Vergil, Ovid, Tacit);
- die Auseinandersetzungen mit der humanistischen Tätigkeit in Slowenien, wozu u.a. seine Rezensionen von einer Übersetzung von Homers Ilias, von einem lateinischen Lesebuch, einzelne Nekrologe und andere Miszellen gehören.